

Received / Geliş
25.03.2019

Article History
Accepted / Kabul
25.06.2019

Available Online / Yayınlanma
30.06.2019

THE INVESTIGATION OF THE COURSE MATERIAL DEVELOPMENT / USE OF TURKISH TEACHERS WORKING IN SCIENCE AND ART CENTERS

**BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN TÜRKÇE
ÖĞRETMENLERİNİN DERS MATERYALİ
GELİŞTİRME/KULLANMA DURUMLARININ İNCELENMESİ¹**

**Neslihan YILDIZ²
Murat ATEŞ³**

Abstract

The aim of this research is to reveal the situation on the course materials development and use of Turkish teachers working in Science and Art Center, teachers' views on the use of materials and various practices in the activity process. By the date of the study, there are 72 Turkish teachers working in Science and Art Center. 20 Turkish teachers who have been interviewed are the samples of the research. In this study, interview method was used. questions were directed to Turkish teachers working in Science and Art Centers by using the semi-structured interview form. The answers given to each question were read to be evaluated within themselves, and the similar responses were classified according to the same category. The data obtained from the study were analyzed by descriptive analysis. Teachers said that the use of material in BİLSEM was efficient but the resource was inadequate and stated that the students in BİLSEM needed more interesting materials because they had higher expectations.

Key Words: Turkish education, the gifted, BİLSEM, material development.

Özet

Bu araştırmanın amacı Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin ders materyali geliştirme ve kullanma durumlarını, öğretmenlerin materyal kullanımı hakkındaki görüşlerini ve etkinlik sürecindeki çeşitli uygulamaları ortaya koymaktır. Çalışmanın yapıldığı tarih itibarıyla Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan 72 Türkçe öğretmeni bulunmaktadır. Görüşülen 20 Türkçe öğretmeni, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu çalışmada görüşme tekniği kullanılmış, Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerine yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak sorular yöneltilmiş, her bir soruya verilen cevaplar kendi içlerinde değerlendirilmek üzere okunmuş ve benzerlik taşıyan cevaplar aynı kategori dâhilinde dikkate alınarak sınıflandırılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Öğretmenler BİLSEM’de materyal kullanımının verimli olduğunu fakat kaynağın yetersiz olduğunu, BİLSEM’deki öğrencilerin beklentilerinin daha yüksek olması sebebiyle daha ilginç materyallere ihtiyaç duyulduğunu ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, özel yetenek, BİLSEM, materyal geliştirme.

¹ Bu makale, Doç. Dr. Murat ATEŞ danışmanlığında yürütülen “Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin Ders Materyali Geliştirme/Kullanma Durumlarının İncelenmesi/The Investigation Of The Course Material Development / Use Of Turkish Teachers Working In Science And Art Centers, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, 2018,” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Konya Bilim ve Sanat Merkezi Türkçe Öğretmeni

³ Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD Öğretim Üyesi

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Tarih boyunca ülkelerin kalkınma sürecinde özel yeteneklilerin büyük rol aldığı, kalkınma sürecine önderlik ettiği görülmektedir. Bilim, sağlık, siyaset gibi alanlara katkı yapmaları öngörülen yüksek zihinsel potansiyele sahip bu bireylerin özel eğitim almamaları durumunda yeteneklerinde bir körelme olması, kendisiyle ve toplumla barışık olmama gibi durumlarla karşılaşmaları mümkündür. Özel yetenekli bireyler, birçok alanda akranlarına göre üst düzey zihinsel performansa ve üst düzey yeteneğe sahip bireylerdir. Bu sebeple bu bireylerin aileleri, çevreleri, öğretmenleri ve arkadaşlarının beklentileri diğer bireylere göre daha fazladır.

Bugüne dek zihinsel olarak veya belli bir yetenek alanında üst düzey performans gösteren bireyler için birçok tanım yapılmıştır. Bu tanımlardan en çok kabul görenlerden biri Renzulli'nin yaptığı tanımdır. Renzulli, özel yetenek tanımını davranış kavramı üzerinden yapmış ve özel yeteneği üçlü halka yaklaşımı açıklamıştır. Bunlar yetenek, yaratıcılık ve işe bağlılıktır. Morelock ve Feldman, ise üstün yetenekli ve üstün zekâlı çocukları, "Üstün çocuklar bir veya birkaç alanda yaşatlarının becerilerinden/yeteneklerinden farklı beceriler gösteren ve farklı bir eğitim programına ihtiyaç duyan çocuklardır." olarak tanımlamaktadırlar. (Akt: Baykoç, 2014: 15)

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesinde ise özel yetenekli öğrenci, zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşatlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren öğrenci olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2015: 1).

Üretkenlik, liderlik, yöneticilik, adanmışlık gibi vasıflara sahip olan özel yetenekli bireyler, insanlık tarihinde çığır açan gelişmelere öncülük yapmış; devletin üst kademelerinde yer almış, bilim, teknoloji, fizik, sağlık gibi alanlarda önemli buluşlar gerçekleştirmişlerdir. Bu yönüyle milletlerin en büyük gücü vasıflı insanlardır. (Enç,1973).

Özel yetenekli bireylerin hem zihinsel hem de yetenek alanında yaşatlarından ileride olmaları, bu alanlarda yüksek performans göstermeleri nedeniyle bu bireylerin sosyal yaşamlarının içinde bulunan her bireyin yüksek beklenti içinde olduğu görülmektedir. Özel yetenekli bireyler tüm bu beklentilerin farkındadırlar ve bunları karşılamak için sorumluluk duymaktadırlar. Ailelerine, çevrelerine, öğretmenlerine ve arkadaşlarına karşı bir mahcubiyet duygusu yaşamak istemeyen bu bireylerin mükemmeliyetçilik duyguları kendini ifade etmelerine izin vermemekte, bireyler tüm beklentileri en üst düzeyde karşılamaya çalışmakta ve bunu yaparken de kendi özel yetenek alanları üzerine çalışma konusunda ödün vermektedirler. Oysa her birey farklı zekâ/yetenek alanlarına sahiptir ve özel yetenekli bireylerden her konuda değil, zekâ/yetenek alanında üst düzey performans beklenmeli ve birey bu doğrultuda eğitim almalıdır. Günümüzde bu, özel eğitim alanında hizmet veren tek devlet kurumu Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Bilim ve Sanat Merkezleridir (BİLSEM). Uzmanlarca özel yetenekli olarak tanımlanan öğrenciler BİLSEM'lere kabul edilmekte, yaşatlarıyla birlikte örgün eğitim kurumlarına devam ederken BİLSEM bünyesinde özel yetenek alanlarına göre eğitim almaktadırlar. Özel yetenek alanları ne olursa olsun bu öğrencilerin kişisel gelişimleri ve özel yetenekli oldukları alanla ilgili gelişimlerinin istenilen seviyede olabilmesi için dil kullanma becerileri ile ilgili çalışmaların özel bir yeri olduğu bilinen bir gerçektir. Bu öğrencilerin, yaratıcılık başta olmak üzere, üstbiliş becerilerinin gelişimi, anlama ve anlatma becerilerinin yetenekleri paralelinde gelişmesi son derece önemlidir.

Birbirimizi doğru anlamak, kültürümüzü öğrenmek, doğru ve etkili iletişim kurmak için dilimizin doğru öğrenilmesi gerekmektedir. Türkçeyi doğru öğrenmek okullarımızda Türkçe dersi ile mümkündür. Türkçe derslerinde kullanılan, eğitim öğretim sürecini etkili kılan materyaller bu sebeple önem taşımaktadır.

Eğitim-öğretim ortamını verimli kılmak için kullanılan malzemelere eğitim materyali denir. Öğretimi etkinleştirmek, verimliliği artırmak amacıyla yönelik her türlü destekleyici araç-gereçler materyallerdir. Öğretimde materyal kullanmayı adeta destekleyen bu sözden de anlaşılıyor ki ne kadar çok duyuya hitap edersek o kadar kalıcı öğrenmeler gerçekleşir (Yıldız, 2016: 14,15).

Öğrencilere yaparak-yaşayarak öğrenme fırsatı sunan bu ortamlar vasıtasıyla Türkçe öğretiminin yürütüleceği derslikleri hem yapısal özellikleri hem de derste kullanılacak materyalleri ile dersin hedef kazanımlarına ulaşmayı sağlayan bir ortama dönüştürülmüş olacaktır. Oluşturulan bu ortamlar vasıtasıyla öğrencilerin ilgisi daha rahat bir şekilde derse çekilip; derse güdülenmeleri sağlanırken derse aktif bir şekilde katılmaları ve Türkçe öğretimi için belirlenen kazanımlara ulaşma süreçleri kolaylaşacaktır. Böylelikle Türkçe derslerinin de daha eğlenceli geçmesi ve öğrencinin zevk alarak öğrenmesi sağlanacaktır. (Baki ve Karakuş, 2012 :12)

Türkçe dersleri özellikler özel yetenekli öğrenciler için önem taşımaktadır. Çünkü özel yetenekli öğrenciler en büyük sıkıntıyı yaşatları ile iletişim kurarken yaşadıkları gözlenmektedir. İletişim sorunu yaşayan özel yetenekli öğrenciler kendilerini toplumdan soyutlama ya da duygu ve düşüncelerini gizleme gibi davranışlar gösterebilmektedirler.

Birçok ülkede özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde iletişim temel alınarak farklılaştırılmış eğitim programları oluşturulmaktadır. Örneğin Ahn(2008)' in araştırmasına göre Güney Kore'de liderlik başlığı altında özel yetenekli öğrencilere iletişim becerileri kazandırılmaya çalışılmaktadır. Çin, ABD, İngiltere, Avusturya ve Yeni Zelanda'da özel yetenekli öğrencilerin iletişim ve dil sorunları yaşamaları üzerine bu ülkelerde özel yetenekli öğrenciler ayrı bir okulda eğitim almaktadırlar. Ayrıca Peyser(2005)' in araştırmasına göre özel yetenekli çocukların iletişim sorunları olduğu görülmüş; İsrail devlet eğitim sistemi, özel öğrenciler için uygun şartlar sağlamayı taahhüt etmiştir. Böylece özel yetenekli çocukların özel ihtiyaçları olduğu, entelektüel yeteneklerine uygun bir eğitimi hak ettiği ve özel sorunlarıyla da yardıma ihtiyaç duyulduğu kabul edilmiştir.

İletişim süreci hayatımızda her an ve farklı biçimlerde ortaya çıkar. İnsanlar farklı biçimlerde iletişim kurarlar, bununla birlikte insanların en çok kullandıkları iletişim aracı dildir. Bu yönüyle bakıldığında dil, hayatımızı çevreleyen bir olgudur (Ateş, 2008:1). Yaşıtlarından daha akıcı konuşabilen, daha uzun cümleler kurabilen bu öğrenciler, akranları tarafından anlaşılammakta ve kendilerini yalnız hissetmektedir. Özellikle Türkçe derslerindeki etkinliklerde yapılan çalışmaları diğerlerinden daha hızlı tamamladıkları için derslerde sıkıldıklarını ifade eden özel yetenekli öğrenciler için dil alanında yapılmış olan çalışmaların kısıtlı olduğu görülmektedir.

1.2.Amaç ve Önem

Özel yetenekli öğrenciler, özellikleri ve ihtiyaçları yönünden akranlarından belirgin olarak farklıdır ve okulda tüm öğrencilere yönelik olan müfredat programı dışında farklı programlarla desteklenmeye ihtiyaç duyarlar. Bu öğrencilere okuldaki müfredat programına ek olarak farklılaştırılmış ve zenginleştirilmiş etkinlikler sunulmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı faaliyet gösteren Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına devam eden özel yetenekli öğrencilerin, bireysel yeteneklerini ve kapasitelerini geliştirmelerini, becerilerini en üst düzeyde kullanmalarını sağlamaya çalışmaktadır. Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğretmenler,

etkinliklerin özel yetenekli öğrenciler için verimli olmasını sağlamaya çalışmaktadırlar. Verimli, zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış etkinliklerde öğretmenin en büyük yardımcısı materyaldir. Araştırma akranlarından farklı materyallere ihtiyaç duyan özel yetenekli öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerindeki Türkçe öğretmenlerinin ders materyalleri hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarması ve öğretmenlerin bu konudakini yetkinliklerini tespit etmesi bakımından önem taşımaktadır.

Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin ders materyali geliştirme ve kullanma durumlarını, öğretmenlerin materyal kullanımı hakkındaki görüşlerini ve etkinlik sürecindeki çeşitli uygulamaları belirlemek, bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın problem cümlesi ve alt problemleri aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

1.3.Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesi olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin ders materyali geliştirme ve kullanma durumları durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?” sorusundan yola çıkılarak aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

1. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri etkinliklerde hangi materyalleri kullanmaktadırlar?
2. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri etkinlikleri nasıl tasarlamaktadırlar? Etkinlik hazırlarken hangi kaynaktan/kaynaklardan yararlanmaktadırlar?
3. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri etkinlik hazırlama ile ilgili herhangi bir eğitim almış mıdır?
4. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri kendileri bir materyal geliştirmiş midir?
5. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri materyal geliştirme ile ilgili herhangi bir eğitim almış mıdır?
6. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri kullanılan materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorlar mı?
7. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerine göre kullanılan materyallerin ne gibi eksiklikleri vardır?
8. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri, Bilim ve Sanat Merkezi ile daha önce görev yaptıkları kurumu karşılaştırdığında materyal bakımından iki kurum arasında ne gibi farklar görüyorlar?
9. Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin materyal kullanma/geliştirme ile ilgili önerileri nelerdir?

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler uygulanan kuralların katılığına göre de yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılanmamış olmak üzere üçe ayrılabilir. (Karasar, 2017 : 212, 213).

Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerine uygulanmak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuş ve uzman görüşü alınmıştır. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü [Güvenirlik = Görüş Birliği/ (Görüş Birliği +Görüş Ayrılığı)] kullanılmıştır. Hesaplamanın sonunda araştırmanın güvenilirliği %90 çıkmıştır. Güvenirlik sonucunun %80'in üzerinde çıkması araştırmanın güvenilirliği için geçerli bir orandır (Miles ve Huberman 1994:64).

Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerine yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak sorular yöneltilmiş, her bir soruya verilen cevaplar kendi içlerinde değerlendirilmek üzere okunmuş ve benzerlik taşıyan cevaplar aynı kategori içinde dikkate alınarak sınıflandırılmıştır.

2.2.Çalışma Grubu

Kişisel bilgi formundan elde edilen verilere göre çalışma kapsamındaki öğretmenlerin %10'unun 6-10 yıl arası, %70'inin 11-15 yıl arası, %15'inin 16-20 yıl arası ve %5'inin ise 21 yıl ve üzeri mesleki deneyimleri olduğu; öğretmenlerin %40'ının 0-5 yıl arası, %55'inin 6-10 yıl arası ve %5'inin ise 10-20 yıldır BİLSEM'de çalıştığı; öğretmenlerin %10'unun lisans mezuniyet bölümünün Türk Dili ve Edebiyatı olduğu, %90'ının ise Türkçe Eğitimi olduğu görülmüştür.

Ayrıca çalışma kapsamındaki öğretmenlerin %60'ının yüksek lisans yaptığı, %40'ının ise yapmadığı; yüksek lisans yapmış olan 12 öğretmenden %42'sinin Türkçe Eğitimi, %25'inin Türk Dili ve Edebiyatı, %17'sinin Felsefe ve Din Bilimleri, %8'inin Halk Bilimi, %8'inin Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yüksek lisans yapmış olduğu görülmüştür.

2.3.Verilerin Toplanması

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 20 Türkçe öğretmeni ile yapılan görüşmelerde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler 2016-2017 eğitim-öğretim yılı 2. döneminde yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan her öğretmenle yaklaşık olarak 20 dakika boyunca görüşme yapılmış ve görüşme başlamadan önce öğretmenlere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmenlerin cevapları görüşme formlarına yazılarak veriler toplanmıştır.

Çalışmada veri toplamak amacı ile öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak sorular sorulmuştur. Öğretmenlere ayrıca kaç yıldır öğretmenlik yaptıkları, kaç yıldır BİLSEM'de öğretmenlik yaptıkları, lisans mezuniyet alanları, yüksek lisans yapıp yapmadıkları, eğer yaptılarsa hangi alanda yüksek lisans yaptıkları sorulmuştur.

2.4.Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analizde temel amaç verilerin aslına sadık kalınarak sunulması ve yorumlanmasıdır. Görüşme tekniği ile toplanan veriler, elektronik ortama aktarıldıktan sonra aslına sadık kalınarak ve araştırmaya katılan bireylerin söylediklerinden doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur.

3.BULGULAR VE YORUM

“Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin ders materyali geliştirme ve kullanma durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?” sorusuna cevap aranan çalışmanın bu bölümünde araştırma sonucunda elde edilen bulgular ile yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Birinci alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri etkinliklerde hangi materyalleri kullanmaktadırlar?” sorusuna ilişkin, araştırmaya katılan öğretmenlere “Etkinliklerde hangi materyalleri kullanıyorsunuz?” sorusu sorulmuştur.

Öğretmenlerin cevaplarından yola çıkılarak etkinliklerde kullanılan materyaller aşağıdaki şekilde tablolaştırılmıştır.

Tablo 1: Öğretmenlerin Etkinliklerde Kullandıkları Materyaller

	Kişi Sayısı	Yüzdeler Dilim
Kendi Tasarımı	3	15,0
İnternet	3	15,0
Etkinlik Kitabı	3	15,0
Etkinlik Kitabı + İnternet	10	50,0
Etkinlik Kitabı +Dergi +İnternet	1	5,0
Toplam	20	100,0

Tabloya göre öğretmenlerin %15'inin materyalini kendi tasarladığı, %15'inin interneti kullandığı, %15'inin etkinlik kitabını kullandığı, %50'sinin etkinlik kitabını ve interneti kullandığı ve %5'inin etkinlik kitabı, dergi ve internetteki verilerle materyal tasarladığı görüldü.

Görüşme yapılan öğretmenler görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö3: "Etkinlik kitabı ve kendi hazırladığım etkinliklerden oluşturduğum bir dosyam var."

Ö5: "Yalnızca etkinlik kitabını kullanıyorum."

Ö6: "Etkinlik kitabı, internet siteleri, dergileri kullanıyorum."

Ö8: "Etkinlik kitabı oluşturulmadan önce internetten araştırma yapıyordum. Şimdi etkinlik kitabını kullanıyorum."

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

İkinci alt problem olan "Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri etkinlikleri nasıl tasarlamaktadırlar? Etkinlik hazırlarken hangi kaynaktan/kaynaklardan yararlanmaktadırlar?" sorusuna ilişkin, araştırmaya katılan öğretmenlere "Etkinlikleri nasıl tasarlıyorsunuz? Etkinlik hazırlarken hangi kaynaktan/kaynaklardan yararlanıyorsunuz?" soruları sorulmuştur. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar, yüksek lisans yapma durumlarına, öğretmenlerin çalışma yıllarına ve öğretmenlerin BİLSEM'de çalışma yıllarına göre ayrı ayrı gruplandırılarak incelenmiştir.

Buna göre 6-10 yıl arası çalışanların tamamının materyal seçiminde kitap kullandığı görülmektedir. 11-15 yıl arası çalışanların %57'sinin internet, 16-20 yıl arası çalışanların %67'sinin kitap kullandığı, 21 yıl ve üzeri çalışanların ise tamamının etkinlik kitabını kullandığı görülmüştür. BİLSEM'de 0-5 yıl arası çalışanların %37,5'inin internet, 6-15 yıl arası çalışanların %72,7'sinin kitap ve internet, 16-21 yıl arası çalışanların ise %100'ünün etkinlik kitabını tercih ettiği görülmektedir. Ayrıca yüksek lisans yapanların %33'ünün etkinlik kitabını kullandığı, yüksek lisans yapmayanların %62,5'inin internet kaynağını kullandığı görülmüştür.

Görüşme yapılan öğretmenlerden bir kısmı bu soru hakkındaki görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö4: "Etkinlik kitabından alıyorum. Bazen de bu alanda yazılmış kitaplara bakıyorum."

Ö6: "Etkinlik kitabını tarıyorum. Etkinliğin içeriğine göre internetten araştırma yapıyorum."

Ö7: "Öğrencilerin yaş ve beklentilerine uygun etkinlikleri internetten ya da etkinlik kitabından alıyorum."

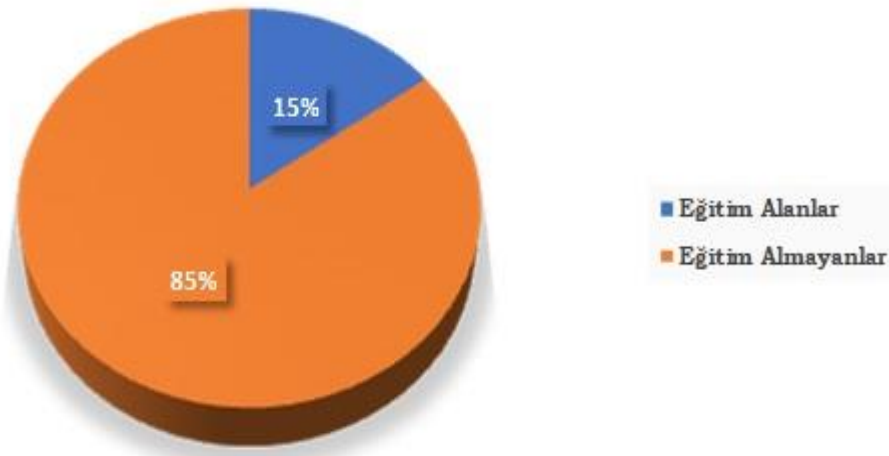
Ö10: “Sınıf ve öğrenci durumlarını dikkate alarak etkinlik kitabından, internetten ve süreli yayınlardan faydalaniyorum.”

Verilen cevaplara göre öğretmenler etkinliklerini öğrencilerin yaş ve düzeylerine uygun olarak tasarlamakta, etkinlik tasarlarırken etkinlik kitabından, kitaplardan, süreli yayınlardan ve internetten faydalanmaktadırlar.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Üçüncü alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri etkinlik hazırlama ile ilgili herhangi bir eğitim almış mıdır?” sorusuna ilişkin, araştırmaya katılan öğretmenlere “Etkinlik hazırlama ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?” sorusu sorulmuştur.

Öğretmenlerin Etkinlik Hazırlama Eğitimi Alma Durumları

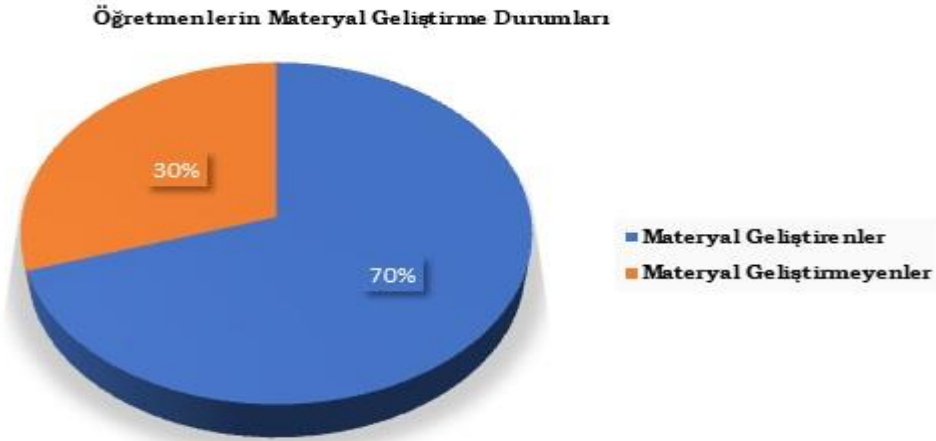

Şekil 1: Öğretmenlerin etkinlik hazırlama eğitimi alma durumları

Öğretmenlerin %15'i etkinlik hazırlama eğitimi aldıklarını, %85'i ise almadıklarını ifade etmiştir. Ö8, Ö10 ve Ö16 Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün BİLGEP projesi kapsamında etkinlik hazırlama eğitimi aldıklarını ifade etmişler, diğer öğretmenler ise etkinlik hazırlama ile ilgili bir eğitim almadıklarını söylemişlerdir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Dördüncü alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri kendileri bir materyal geliştirmiş midir?” sorusuna ilişkin, araştırmaya katılan öğretmenlere “Kendiniz materyal geliştirdiniz mi?” sorusu sorulmuştur.

Şekil 2: Öğretmenlerin materyal geliştirme durumları

Öğretmenlerin %70'i materyal geliştirdiklerini, %30'u ise geliştirmediklerini ifade etmiştir. Kendisi materyal geliştirdiğini ifade eden öğretmenlere geliştirdikleri materyalleri anlatmaları istenmiştir. Görüşme yapılan öğretmenler geliştirdikleri materyalleri şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: “Geleneksel Türk tiyatrosu materyalleri hazırladım. Özellikle Karagöz ve Hacivat kuklaları, sahne gibi materyaller hazırladım.”

Ö2: “Deyimler ve Hikayeler adında bir kitap hazırladım.”

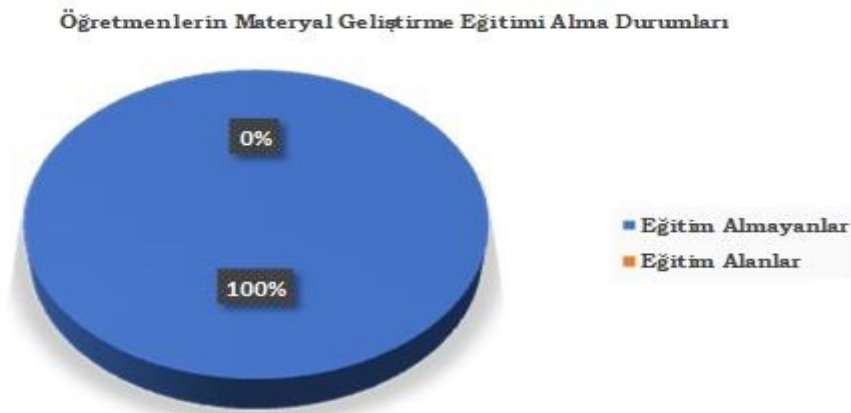
Ö3: “Kendi etkinlik dosyam var.”

Ö5: “Evet. Oyun tasarladım.”

Ö6: “Oyunlar tasarladım ve bir kitabımız basıldı.”

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Beşinci alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri materyal geliştirme ile ilgili herhangi bir eğitim almış mıdır?” sorusuna ilişkin, araştırmaya katılan öğretmenlere “Materyal geliştirme ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?” sorusu sorulmuştur.

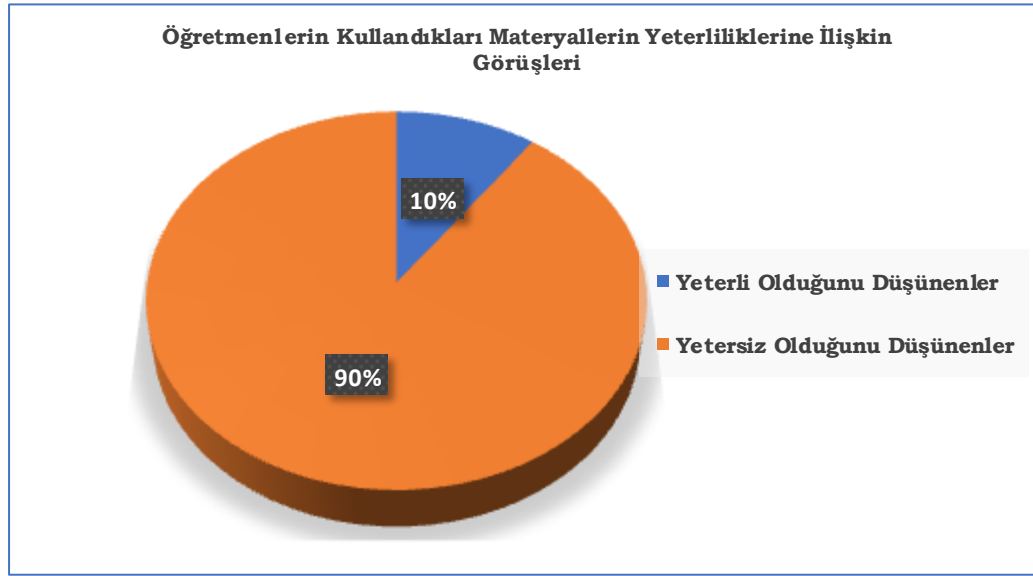

Şekil 3: Öğretmenlerin materyal geliştirme eğitimi alma durumları

Öğretmenlerin tamamı bu soruyu lisans düzeyinde gördükleri materyal geliştirme dersi haricinde bir eğitim almadıkları şeklinde cevaplamışlardır. Ayrıca görüşme yapılan öğretmenlerden Ö15 bu alanda bir eğitim almadığını fakat doktora tezinin materyal geliştirme ile ilgili olması nedeniyle birçok araştırma yaptığını ifade etmiştir.

3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Altıncı alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri kullanılan materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorlar mı?” sorusuna ilişkin, araştırmaya katılan öğretmenlere “Kullandığınız materyallerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu sorulmuştur.

Şekil 4: Öğretmenlerin kullandıkları materyallerin yeterliliklerine ilişkin görüşleri

Öğretmenlerin %90'ı kullandıkları materyallerin yetersiz olduğunu, %10'u ise yeterli olduğunu düşünmektedir.

Görüşme yapılan öğretmenler kullanılan materyallerin yeterliliği hakkındaki görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö8: “Kullandığım materyallerin geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.”

Ö15: “Her grup için yeterli olduğunu düşünmüyorum. Uygulama esnasında eksiklikleri, yeterliliklerini tespit edip bu konudaki çalışmalarımın uygulama sonucuna göre çalışmaya ve materyale yön veriyorum.”

Ö16: “Genellikle etkinliklerde basit materyaller kullanıyorum. Şu anki verdiğim eğitim için yeterli diyebilirim. Ancak verdiğimiz eğitimin şekli değişirse materyalleri geliştirme ihtiyacı duyabiliriz.”

Bu soruya görüş bildiren 20 öğretmenden Ö10 ve Ö16 kullandıkları materyallerin yeterli olduğunu belirtmiş, Ö16 ayrıca verilen eğitimin şekli değiştiği takdirde materyalleri geliştirme ihtiyacı duyulabileceğini ifade etmiştir.

3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

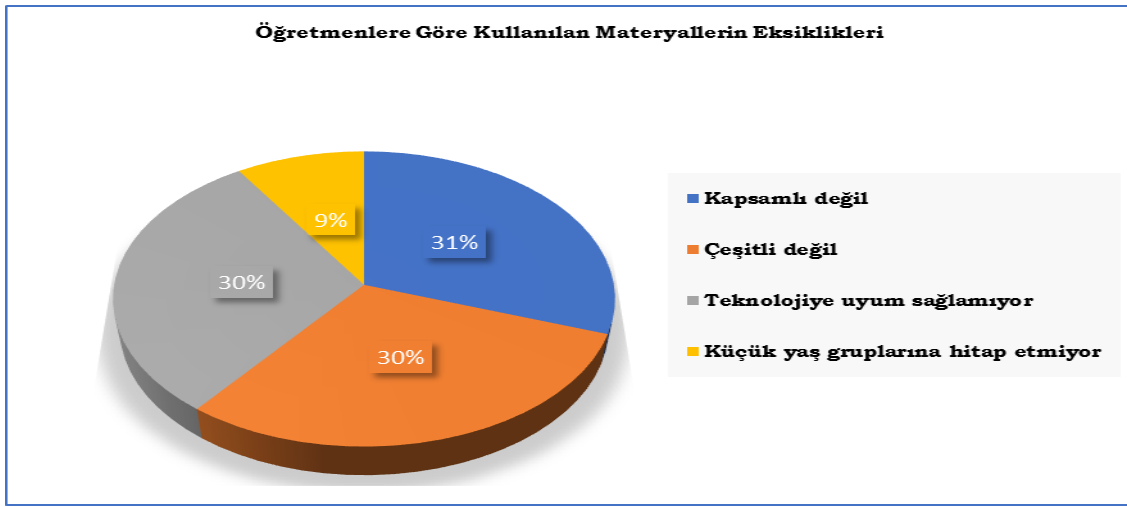
Yedinci alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerine göre kullanılan materyallerin ne gibi eksiklikleri vardır?” sorusuna

ilişkin, araştırmaya katılan öğretmenlere “Kullandığınız materyallerin ne gibi eksikleri olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Görüşme yapılan öğretmenler bu soru hakkındaki görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: “Etkinlik kitabı daha geniş kapsamlı olmalı. Bu hâliyle özellikle küçük sınıflar için yetersiz. Yeni gelen küçük yaştaki öğrenciler için etkinlik bulmakta epey zorlanıyorum.”

Ö6: “Materyaller gelişen teknolojiye uyum sağlayamıyor. Zaten elimizde yeterli materyal yok. Kendimiz materyal üretiyoruz fakat bunun için ne vaktimiz ne eğitimimiz var. Bu hâliyle materyaller oldukça yetersiz.”

Ö11: “BİLSEM öğrenci seçimindeki yaş grubunun birinci sınıfa inmesi ile birlikte daha çok materyale ihtiyaç duyuyorum. Daha somut ve görsele dayalı materyale ihtiyacım var. Ayrıca etkinlik kitabına küçük yaş grupları için etkinlik eklenmeli.”

Şekil 5: Öğretmenlere Göre Kullanılan Materyallerin Eksiklikleri

Görüşme yapılan öğretmenler kullandıkları materyallerin çeşitlendirilmesi gerektiğini, etkinlik kitabındaki etkinliklerin kapsamının artırılması ve bu etkinliklerin farklı yaş grupları dikkate alınarak etkinlik sayılarının artırılarak düzenlenmesi gerektiğini, materyallerin teknolojiye uyum sağlayamadığını ifade etmişlerdir.

3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sekizinci alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri, Bilim ve Sanat Merkezi ile daha önce görev yaptıkları kurumu karşılaştırdığında materyal bakımından iki kurum arasında ne gibi farklar görüyorlar?” sorusuna ilişkin, araştırmaya katılan öğretmenlere “Bilim ve Sanat Merkezi ile daha önce görev yaptığınız kurumu karşılaştırdığınızda materyal bakımından iki kurum arasında ne gibi farklar görüyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Görüşme yapılan öğretmenler bu soru hakkındaki görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö6: “Daha önce çalıştığım kurumda kitap ve diğer basit materyaller yeterliydi fakat BİLSEM’de kesinlikle bunlar yeterli olmaz. Öğrenciler daha çok şey talep ediyor, daha çok sorgulama ve araştırma ihtiyacı hissediyor, çabuk kavriyor ve çabuk sıkılıyorlar. Yani burada çeşide ihtiyaç var.”

Ö16: “Daha önce çalıştığım kurumlarda konular daha somuttu. Örneğin dil bilgisi kuralları anlatıyordum. Bunun içinde slayt gösterileri, oyunlar, öğrencinin dikkatini

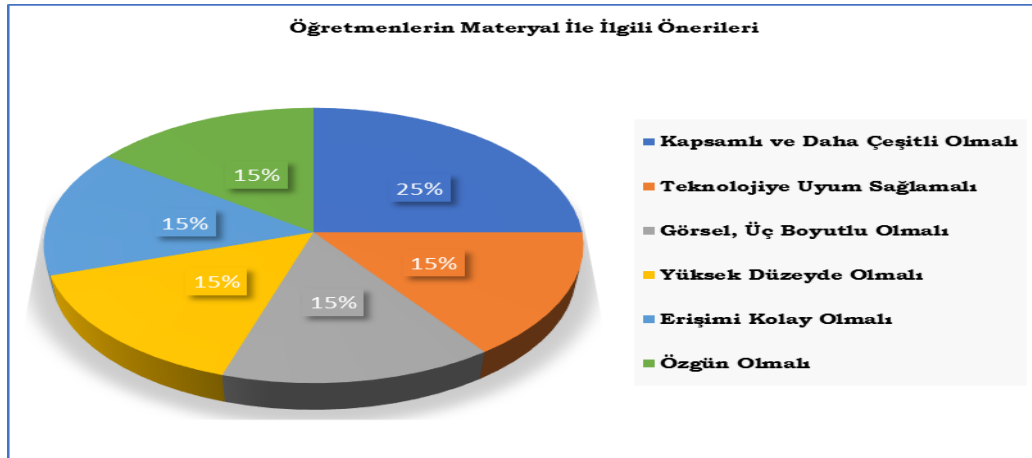
çekecek çarklar falan kullanıyorduk. Öğrenciler keyifle dinliyordu. BİLSEM’de anlattıklarımız çok daha soyut şeyler. Materyal kullanımı zor oluyor. Ayrıca öğrencinin beklentisi çok yüksek, basit materyallere burun kıvırıyor. İlgisini çekmiyor, dersi çok sıkıcı hâle getiriyor. Öğrenciyi kaçırmamak içinde hayal gücünün sınırlarını zorluyorum. Yani en büyük materyalim hayal gücüm diyebilirim.”

Ö20: “Daha önce çalıştığım kurumdaki materyaller BİLSEM’e göre daha sade. O materyaller BİLSEM öğrencilerinin ilgisini çekmeyecek düzeyde diyebilirim. BİLSEM’de öğrenciler daha ilginç ve daha kapsamlı materyallere ihtiyaç duyuyorlar.”

Görüşme yapılan öğretmenler daha önce çalıştıkları kurumda materyal kullanımının Bilim ve Sanat Merkezindeki kadar önemli olmadığını, öğrencilerin çabuk sıkılmaları sebebiyle daha önceki çalıştıkları kurumda olduğundan daha çeşitli materyallere ihtiyaç duyduklarını, BİLSEM’de materyal kullanımının daha önceki çalıştıkları kuruma göre daha elverişli ve verimli olduğunu fakat kaynağın daha yetersiz olduğunu, BİLSEM’de daha çok çeşide ihtiyaç duyulduğunu, daha önceki kurumlarda kullanılan basit materyallerin BİLSEM için uygun olmadığını, BİLSEM’deki öğrencilerin daha önce çalıştıkları kurumda bulunan öğrencilere göre beklentilerinin daha yüksek olduğunu ve bu sebeple daha ilginç materyallere ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir.

3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Dokuzuncu alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin materyal kullanma/geliştirme ile ilgili önerileri nelerdir?” sorusuna ilişkin, araştırmaya katılan öğretmenlere “Materyal kullanma/geliştirme ile ilgili önerileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur.

Şekil 6: Öğretmenlerin materyal ile ilgili önerileri

Öğretmenlerin %25’i materyallerin kapsamlı ve daha çeşitli olması gerektiğini, %15’i teknolojiye uyum sağlaması gerektiğini, %15’i görsel ve üç boyutlu olması gerektiğini, %15’i yüksek düzeye hitap etmesi gerektiğini, %15’i erişiminin kolay olmasının gerektiğini ve %15’i materyallerin özgün olması gerektiğini öneri olarak sunmuşlardır.

Görüşme yapılan öğretmenler bu soru hakkındaki görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö1: “Yaparak yaşayarak öğrenmeye uygun, üç boyutlu, atölye çalışmalarında kullanılabilir şekilde tasarlanmalı.”

Ö2: “Çeşitlendirilmeli, kapsamı artırılmalı ve erişimi kolaylaşmalı.”

Ö4: “Teknoloji daha çok eğitimin içine girmeli. Her konu için ayrı materyal üretilerek çeşit artırılmalı.”

Ö17: “Akıllı tahtalarda internet erişimi noktasında çok sıkıntı yaşanıyor. Her ne kadar derse hazırlıklı gelirse de derste internet kullanımı gerekebiliyor. Ayrıca Bilsem öğrencilerinin kurumlarda inisiyatifli statüde olması ve başka kurumlardaki daha gelişmiş materyallere erişimine izin verilmesi hatta teşvik edilmesi gerekli.”

Görüşme sonunda öğretmenlere eklemek istedikleri bir şey olup olmadığı sorulmuş, öğretmenlerden 9’u eklemek istedikleri bir şey olmadığını ifade etmiştir. 11’i ise şu şekilde görüş belirtmiştir.

Ek görüş bildiren öğretmenler	Kişi Sayısı	Yüzdeler Dilim
Ders, kurs, eğitim seminer düzenlenmeli	10	50,0
Hayır	9	45,0
BİLSEM’dekiler için daha çok materyal üretilmeli	1	5,0
Toplam	20	100,0

Tablo2: Ek görüş bildiren öğretmenler

Öğretmenlerden %45’inin görüş belirtmemiş olmasına rağmen %50’si konu ile ilgili ders, kurs, eğitim ve seminer düzenlenmesi gerektiğini bildirmiştir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Birinci alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri etkinliklerde hangi materyalleri kullanmaktadırlar?” sorusuna ilişkin sonuçlar şöyledir:

Elde edilen verilere göre öğretmenler en çok etkinlik kitabını kullanmaktadırlar. Yalnız etkinlik kitabını kullanan öğretmenlerin yüzdesi 50’dir. Öğretmenlerin %5’lik bir kısmı ise etkinlik kitabının yanı sıra dergi ve interneti kullanmaktadır. Öğretmenlerin %15’i yalnız kendi tasarladıkları materyalleri kullanmakta, kalan %15’i ise sadece internette faydalanmaktadır. Bu sonuca göre öğretmenlerin tek tip materyal kullanmakta olduğu, bu materyalin de en çok özel yetenekli öğrenciler için komisyon tarafından hazırlanmış olan etkinlik kitabı olduğu söylenebilir.

Mertol, (2014), Türkiye ve ABD’de Üstün Zekâlı Çocuklara Sosyal Bilgiler Dersi Veren Öğretmenlerin Görüş Ve Uygulamaları (Hope Projesi ve Bilsem Örneği) başlıklı tezinde Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından en sık kullanılan görsel kaynağın kitap olduğunu, en az kullanılan görsel materyalin ise maketler olduğu sonucunu paylaşmıştır. Araştırmada en sık kullanılan işitsel materyallerin CD, hikâye ve şiir; en az kullanılan işitsel materyalin ise şarkı olduğu; en sık kullanılan görsel-işitsel materyalin internet ve belgesel filmler olduğu belirtilmiştir.

Mertol(2014)’ un yaptığı araştırmada öğretmenlerin en sık kullandıkları eğitim materyalinin kitap olması sonucu araştırmamızın sonucu ile benzerlik göstermektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

İkinci alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri etkinlikleri nasıl tasarlamaktadırlar? Etkinlik hazırlarken hangi kaynaktan/kaynaklardan yararlanmaktadırlar?” sorusuna ilişkin sonuçlar şöyledir:

Elde edilen sonuçlara göre öğretmenler etkinliklerini öğrencilerin yaş ve düzeylerine uygun olarak tasarlamakta, etkinlik tasarlarken etkinlik kitabından, kitaplardan, süreli yayınlardan ve internetten faydalanmaktadırlar.

Buna göre her ne kadar etkinlik kitabı, etkinlikleri hazır olarak öğretmenlere sunmuş olsa da öğretmenler kendileri etkinlik tasarlama ihtiyacı hissetmekte ve bu etkinlikleri tasarlarken de yine etkinlik kitabındaki etkinliklerin geliştirilmesi yolunu daha çok tercih etmektedirler.

Çaylak (2009), Bilim ve Sanat Merkezlerinde Uygulanan Fen Bilimleri Etkinliklerinin İncelenmesi başlıklı araştırmasını farklı illerde bulunan üç BİLSEM’de ve dokuz fen bilimleri öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Bu öğretmenlerin uygulamakta oldukları seksen fen bilimleri etkinliğini inceleyip bu etkinliklere katılım sağlayan yüz kırk altı öğrenciden görüş almıştır. Çaylak (2009), araştırmasında BİLSEM öğretmenlerine planlarını nasıl hazırladıklarını sormuş, öğretmenler BİLSEM yönergesinde eğitim programlarına göre belli konu başlıkları olduğunu ve özellikle destek eğitiminde amaçların bu konulara göre ayarlandığını ifade etmişlerdir.

Buna göre Çaylak(2009)’ un araştırmasının yapıldığı dönemde henüz bir BİLSEM etkinlik kitabı oluşturulmamış olsa da öğretmenlerin etkinlik kitabının temeli olan yönergedeki konu başlıklarına uygun bir biçimde etkinlik hazırlamış olmalarından dolayı bu araştırmanın araştırmamızla benzer sonuçları olduğu söylenebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Üçüncü alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri etkinlik hazırlama ile ilgili herhangi bir eğitim almış mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar şöyledir:

Görüşme yapılan 20 Bilim ve Sanat Merkezi Türkçe öğretmeninden yalnızca 3’ünün, yani %15’inin etkinlik hazırlama eğitimi aldığı, 17’sinin yani %85’inin ise etkinlik hazırlama eğitimi almadığı görülmüştür.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesinin 2001 yılında, “Çağdaş Öğretmen Profili” adlı çalışmasında şu ifadeler yer verilmiştir: “Çağdaş öğretmen; günümüz eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilecek, 21. yüzyılın bilgi teknolojisi toplumunda öğrencileri geleceğe hazırlayabilecek yeterlikte, kendi konu alanına hâkim, öğrenciyi tanıma becerisine sahip, ders etkinliklerini planlayabilen, öğreteceği konunun özelliğine göre öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilen, eğitim ortamını daha verimli hale getirmek için kendine özgü taktikler geliştirebilen ve bilgi iletişim teknolojilerinden yararlanabilen kişi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca çağdaş öğretmen, öğretimi planlama boyutunda; ders etkinliğini nasıl planlayabileceğini bilmeli, planlarını hazırlarken diğer öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunabilmeli.” (EARGED, 2001: 498).

Etkinlik kitabını hazırlayan komisyonun etkinlikleri hazırlamadan önce bu alanda bir eğitime tabi tutuldukları, kitabı hazırlama sürecinde akademik destek aldıkları bilinmektedir. Fakat her ne kadar etkinlik kitabı tabanlı olsa da kendileri etkinlik hazırlayan öğretmenlerin büyük bir kısmı bu konu hakkında eğitim almamıştır. Bu durum da etkinliklerin özellikle amaç, yöntem, ölçme ve değerlendirme bölümleri ile ilgili planlı bir çıktı olmadığını düşündürmektedir. Bu durum Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesinin 2001 yılında, “Çağdaş Öğretmen Profili” tanımlaması ile örtüşmemektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Dördüncü alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri kendileri bir materyal geliştirmiş midir?” sorusuna ilişkin sonuçlar şöyledir:

Görüşme yapılan 20 öğretmenden 14’ü (%70’i) materyal geliştirdiklerini, 6’sı (%30’u) ise geliştirmediklerini ifade etmiştir. Bilim ve Sanat Merkezlerindeki öğrenciler küçük gruplar içerisinde bulunmaları sebebiyle örgün eğitimdeki akranlarından daha çeşitli materyallere ihtiyaç duymaktadırlar. Bilim ve Sanat Merkezlerinde materyal yetersizliği göze çarpmakta, etkinliklere uygun materyalleri çoğu zaman öğretmenler geliştirmektedirler.

Mertol, (2014) da, Türkiye ve ABD’de Üstün Zekalı Çocuklara Sosyal Bilgiler Dersi Veren Öğretmenlerin Görüş Ve Uygulamaları (Hope Projesi ve Bilsem Örneği) başlıklı tezinde sosyal bilgiler alanında yaptığı araştırma sonucu şu ifadelerle yer vermiştir: “ABD’de genel olarak materyallerde kaynak kitap baz alınırken, Türkiye’deki öğretmenler, kendileri öğrencilerle birlikte materyaller geliştirmiştir.” (Mertol, 2014: 137).

Mertol(2014)’ ün araştırmasında da Türkiye’deki öğretmenlerin kendilerinin materyal geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç araştırmamızın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Beşinci alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri materyal geliştirme ile ilgili herhangi bir eğitim almış mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar şöyledir:

Öğretmenlerin birçoğunun materyalleri kendisinin geliştirdiğini belirtmesine rağmen görüşme yapılan öğretmenlerin tamamının lisans düzeyinde gördükleri materyal geliştirme dersi haricinde materyal geliştirme ile ilgili herhangi bir eğitim almadığı görülmüştür.

Yıldız (2016) da yaptığı araştırmada öğretmenlerin hizmet öncesi dönemde materyal kullanımı ile ilgili yeterli eğitim almadıkları ya da sadece teorik bilgi verildiğinden şikâyetçi oldukları belirlemiştir.

Yıldız (2016)’ nın araştırmasında da araştırmamız ile benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre materyallerin işlevi, tasarımı, amaca uygun olup olmadığı konusunda herhangi bir eğitim almamış öğretmenlerin tasarlamış olduğu materyallerin niteliği ve çeşitliliğinin tamamen öğretmenin yaratıcılığına bağlı olduğu söylenebilir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Altıncı alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri kullanılan materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorlar mı?” sorusuna ilişkin sonuçlar şöyledir:

Görüşme yapılan 20 öğretmenden 18’i (%90’ı) kullandıkları materyallerin yetersiz olduğunu, 2’si (%10’u) ise yeterli olduğunu düşünmektedir. Buna göre Bilim ve Sanat Merkezleri Türkçe derslerinde kullanılan materyallerin yetersiz bulunduğu söylenebilir.

Yıldız (2016) da yaptığı araştırmada “Okullarda bulunan öğretim araç gereçlerinin kullanımı konusunda ne tür problemler yaşamaktasınız?” alt probleme ait bulgularında öğretmenlerin kullandıkları materyalleri yeterli bulmadığına değinmiştir. Yıldız (2016) yaptığı araştırmada öğretmenler sınıflarda internet, bilgisayar ve projeksiyon olmamasının sorun yarattığını; araç-gereçlerin yetersiz olduğunu ;

okullarında Türkçe dersi ile ilgili araç-gereç bulunmadığını; Türkçe dersliğinin olmamasının sorun yarattığını; sınıflardaki donanımın yetersiz olduğunu; kaynak kitaplardan ve fotokopi makinesinden başka materyal olmadığını; kitaplardaki hataların, bazı metinlerin yaş gruplarına uygun olmadığını; akıllı tahtaların olmamasının dezavantajlı olduğunu; öğrencilerin teknoloji hakkındaki bilgilerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Buna göre araştırmamızın Yıldız (2016)' ın yaptığı araştırma ile benzer sonuçlara ulaştığı söylenebilir. Her iki araştırmada da öğretmenler kullanılan eğitim materyallerini yetersiz bulmaktadırlar.

3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Yedinci alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerine göre kullanılan materyallerin ne gibi eksiklikleri var?” sorusuna ilişkin sonuçlar şöyledir:

Görüşme yapılan öğretmenlerin ifadelerine göre kullanılan materyallerin çeşidi az, etkinlik kitabındaki etkinliklerin kapsamının yetersiz olduğu ve bu etkinliklerin farklı yaş grupları dikkate alınarak etkinlik sayılarının artırılarak düzenlenmesi gerektiği, materyallerin teknolojiye uyum sağlayamadığı görülmüştür.

Nar ve Tortop (2017), Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Destek Eğitim Odası Uygulaması: Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlikleri ve Görüşleri başlıklı çalışmasına katılan öğretmenler destek eğitim odalarındaki materyalin ve donanımın yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Özel yetenekliler için destek eğitim odasında internet bağlantısının, belgesel videolarının, akıl-zekâ oyunlarının, robotik ürünlerin, bulmacaların, haritaların, fen laboratuvarlarındaki malzemelerin bulunması gerektiğini belirtmişlerdir. Nar ve Tortop (2017), destek eğitim odalarında hangi materyallerin bulunması gerektiği ile ilgili standart olarak kararların alınmasını önermişlerdir.

Araştırmamız Nar ve Tortop (2017)' un yapmış olduğu araştırma ile aynı sonuçlara ulaşmıştır. Her iki araştırmada da öğretmenler kullanılan materyallerin yetersiz olduğunu, çeşidinin ve kapsamının ihtiyacı karşılayamadığını ve kullanılan materyallerin teknolojik gelişmelere uyum sağlamadığını düşünmektedir.

3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Sekizinci alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenleri, Bilim ve Sanat Merkezi ile daha önce görev yaptıkları kurumu karşılaştırdığında materyal bakımından iki kurum arasında ne gibi farklar görüyorlar?” sorusuna ilişkin sonuçlar şöyledir:

Görüşme yapılan öğretmenlerin ifadelerine göre, Bilim ve Sanat Merkezinde materyal kullanımının daha önemli olduğu, daha çeşitli materyallere ihtiyaç duyulduğu, BİLSEM'de materyal kullanımının daha elverişli ve verimli olduğu fakat kaynağın daha yetersiz olduğu, BİLSEM'deki öğrencilerin beklentilerinin daha yüksek olması sebebiyle daha ilginç materyallere ihtiyaç duyulduğu görülmüştür.

Daha önce örgün eğitimde ortaokul kademesinde görev yapmış olan öğretmenler, Bilim ve Sanat Merkezlerindeki öğrenci gruplarının örgün eğitimdeki kadar kalabalık olmaması, öğrencilerin beklentilerinin daha yüksek olması ve algılarının daha açık olması sebebiyle Bilim ve Sanat Merkezlerinde kullanılan materyallerin çeşit ve kapsam bakımından artırılmasının daha uygun olacağını belirtmişlerdir.

Yapılan literatür taraması sonucunda bu konu hakkında herhangi bir çalışma yapılmadığı, özel yetenekliler alanında yapılmış olan çalışmalarda ise bu alt problem hakkında herhangi bir bulguya ulaşılmadığı görülmüştür.

3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Dokuzuncu alt problem olan “Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin materyal kullanma/geliştirme ile ilgili önerileri nelerdir?” sorusuna ilişkin sonuçlar şöyledir:

Görüşme yapılan öğretmenler materyallerin kapsamlı ve daha çeşitli olması gerektiğini, teknolojiye uyum sağlaması gerektiğini, görsel ve üç boyutlu olması gerektiğini, yüksek düzeye hitap etmesi gerektiğini, erişiminin kolay olmasının gerektiğini ve materyallerin özgün olması gerektiğini öneri olarak sunmuşlardır.

Yıldız (2016) da çalışmasında “Çoklu zekâ kuramına göre her bireyin farklı öğrenme biçimi vardır. Bireysel farklılıklara dikkat çeken kuram sınıf içinde ne kadar çeşitli materyal kullanılırsa o kadar çok öğrenciye ulaşılacağını savunur. Bu durumda her zekâ alanına uygun bir materyal vardır ve bunu öğrenme-öğretme ortamında kullanmak kalıcı öğrenmeler için çok önemlidir.” ifadesini kullanmıştır (Yıldız, 2016: 15).

Araştırmamız öğretmenlerin materyal çeşidinin artırılması gerektiği görüşünde olmaları bakımından Yıldız (2016)’ ın araştırmasının sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Nar ve Tortop (2017), Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Destek Eğitim Odası Uygulaması: Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlikleri ve Görüşleri başlıklı çalışmalarında öğretmenlere verilecek olan hizmet içi eğitimin önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bu konuda öğretmen görüşlerinin alınarak bu görüşler doğrultusunda, uygulamalı olan ve etkinlik örneklerini içeren, öğretim tasarımı ve materyalleri geliştirmeye yönelik, kapsamlı, öğretimsel materyal hazırlama becerilerini de geliştirici olması gerektiğini belirtmişler; ayrıca gerekli görülür ise üniversitelerden destek alınarak bu eğitimlerin tasarlanabileceğini ve uygulanabileceğini ifade etmişlerdir.

Araştırmamız kapsamındaki görüşmelerin sonunda öğretmenlere eklemek istedikleri bir şey olup olmadığı sorulmuş, öğretmenlerden 9’u eklemek istedikleri bir şey olmadığını ifade etmiştir. Bir öğretmen daha çok materyal üretilmesi gerektiğini ve 10 öğretmen konu ile ilgili ders, kurs, eğitim ve seminer düzenlenmesi gerektiğini söylemiştir. Bu sonuç Nar ve Tortop (2017)’ un yapmış oldukları araştırmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

5. ÖNERİLER

Araştırma sonucunda öğretmenlerin etkinliklerinde materyal olarak en çok etkinlik kitabını kullandıkları fakat etkinlik kitabının yeterli olmadığını düşündükleri görülmüştür. Bu sebeple öğretmenlerin kullandıkları etkinlik kitabının kapsamı genişletilebilir, küçük yaş grupları için daha fazla etkinlik oluşturulabilir ve etkinlik sayısı artırılabilir.

Öğretmenlerin etkinlik tasarlarken farklı kaynaklara yöneldiği görülmüştür. Etkinlik kitabının yanı sıra internet, kitap ve süreli yayınlar gibi kaynaklar kullanılmaktadır. Aynı seviyedeki öğrencilerin farklı etkinlikleri gerçekleştirmemesi, BİLSEM’den BİLSEM’e ya da öğretmenden öğretmene değişen bir etkinlik uygulamasının olmaması için kaynaklar standartlaştırılabilir. İnternette eğitim araçları geliştirilebilir, özellikle dinleme/izleme içeren etkinlikler için harici bellek ya da internet sitesi hazırlanabilir, bu konuda hazırlanmış olan web araçları kullanılabilir.

Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun etkinlik hazırlama ile ilgili bir eğitim almadığı fakat etkinlik hazırladığı görüldüğünden öğretmenlere etkinlik hazırlama eğitimi verilebilir.

Öğretmenlerin hiçbirinin materyal geliştirme eğitimi almamış olmasına rağmen çoğunluğunun materyal geliştirdiği görülmüştür. Bu sebeple öğretmenlere materyal geliştirme eğitimi verilebilir.

Öğretmenlerin tamamına yakını kullandıkları materyallerin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Kullanılan materyaller çeşitlendirilebilir, kapsamı artırılabilir ve teknolojiye uyum sağlar hale getirilebilir.

BİLSEM ile öğretmenlerin daha önce görev yaptıkları kurum karşılaştırıldığında BİLSEM’de materyal kullanımının daha önemli olduğu görülmüştür. Öğretmenler daha ilginç ve düzeyi yüksek olan materyallere ihtiyaç duymaktadır. İstenen düzeyde materyal üretmek için öğretmenlere branş temelli çalıştay düzenlenebilir.

Özel yetenekliler alanda çok az sayıda araştırma yapıldığı, özel yeteneklilerde Türkçe öğretimi ve materyal geliştirme/kullanma konusunda ise herhangi bir araştırma yapılmadığı görülmüştür. Araştırmacılara bu konuda daha çok araştırma yapmaları önerilebilir.

6.KAYNAKÇA

- Ahn, S. H.(2008), A Study Of Leadership Development Programme For Gifted Primary School Students In South Korea, Doktora Tezi, School Of Education University Of Durham, England Durham University, Durham
- Ateş, M. (2008), İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeyleri İle Türkçe Dersine Karşı Tutumları Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya
- Baki, Y., Karakuş, N. (2012) Türkçe Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Ankara, Pegem A Yayıncılık
- Baykoç Dönmez, N. (2014). Üstün; Akıl ve Zekâ, Deha, yetenek, Dahiler-Savantlar Gelişimleri ve Eğitimleri, Ankara, Vize Yayıncılık
- Çaylak, B. (2009), Bilim ve Sanat Merkezlerinde Uygulanan Fen Bilimleri Etkinliklerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Malatya
- EARGED Çağdaş Öğretmen Profili, (2001), Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Yayınları, Ankara, Millî Eğitim Basımevi
- Enç, M. (1973), Üstün Beyin Gücü, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları
- Karasar, N. (2017), Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler, 32.Baskı, Ankara, Nobel Yayıncılık
- MEB (2015), Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Bilsem Yönergesi (26.08.2015 tarihli ve 10096465-20-E.8422166 sayılı Bilsem Yönergesi) http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/18101802_bilimvesanatm_erkzleriynergesi.pdf Erişim tarihi: 11.06.2017
- Mertol, H. (2014), Türkiye Ve ABD’de Üstün Zekâlı Çocuklara Sosyal Bilgiler Dersi Veren Öğretmenlerin Görüş Ve Uygulamaları (Hope Projesi Ve Bilsem Örneği), Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı, Erzurum
- Miles M.B.&Huberman A.M, (1994), Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook. 2nd Edition, California: Sage Publications.
- Nar, B., Tortop, H. S. (2017), Üstün/Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Destek Eğitim Odası Uygulaması: Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlikleri Ve Görüşleri, Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi, 4(1), 1-24 http://jgedc.org/admin/b_bilgi_dosya/dosya/4-1-1.pdf Erişim tarihi: 08.12.2017

- Peysner, M.(2005), Identifying and Nurturing Gifted Children in Israel, International Journal for the Advancement of Counselling, Vol. 27, No. 2, June 2005, DOI: 10.1007/s10447-005-3183-5
- Yıldız, N. H. (2016), Türkçe Öğretmenlerinin Derslerde Materyal Kullanımına İlişkin Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, İzmir